

Regionaal Manifest

Jonge Democraten

Arnhem-Nijmegen

Versie 15 september 2026

Voorwoord

Beste leden,

Na geruime tijd werd het tijd om ons Regionaal Manifest (RM) te updaten. Met veel trots willen wij ons nieuwe RM met jullie delen. Het afgelopen jaar werkte de Politieke Commissie hard aan het vernieuwen van dit programma. Hierin lag de focus op verschillende thema's die voor jongeren uit onze afdeling belangrijk zijn: wonen, ruimtelijke ordening, mobiliteit en lokale economie. Daarnaast beslaat één onderdeel van het programma een sectie met overige punten die niet onder één van de andere thema's vallen.

Voor de zomer organiseerden we als bestuur diverse inputsessies voor onze leden, zodat de standpunten zoveel mogelijk een afspiegeling vormen van de mening van de afdeling. Deze punten waren de basis voor het schrijfproces van dit RM.

Aan dit manifest schreven meerdere leden van de Politieke Commissie 2025-2026 mee. Via deze weg wil ik hen bedanken voor hun input en schrijfwerk.

Ik hoop dat jullie met veel interesse ons RM zullen lezen.

Met vriendelijke groet,

Bestuurslid Politiek 2025-2026

Politieke Commissie 2025-2026

Inhoudsopgave

Wonen.....	4
Lokale economie.....	5
Mobiliteit.....	6
Ruimtelijke ordening.....	7
Overige punten.....	8

Wonen

Als Jonge Democraten Arnhem-Nijmegen (hierna JD-AN) vinden we het belangrijk dat jongeren zo veel mogelijk kunnen wonen op een plek die voor hen fijn is en hun persoonlijke groei bevordert. Door de grote woningnood, met zowel een tekort aan betaalbare/sociale huur- en studentenwoningen, eisen ze hun tol. Veel jongeren stellen daarom grotere levenskeuzes uit, wat grote gevolgen heeft voor hun toekomst.

Als JD-AN zien we verbeterpunten om het bestaande woningaanbod uit te breiden. Er is naar ons idee genoeg ruimte in Nederland, alleen die ruimte wordt vervolgens ongelijk verdeeld. Daarom moet er slimmer ingespeeld worden op het vergroten van de huizen capaciteit.

Er moeten weer meer 'klassieke' studentenwoningen gebouwd worden, waar studenten met anderen wonen. Hierdoor kunnen er meer woningen op dezelfde ruimte gebouwd worden, omdat zelfstandige studio's veel ruimte innemen. Daarnaast gaat dit eenzaamheid onder studenten tegen, omdat ze door de gedeelde woonruimte meer met elkaar in contact komen. JD is in beperkte mate voorstander van hospiteren. Bij grotere (particuliere) studentenwoningen zien wij dit als goede optie, in huizen van SSH& moet het hospiteerbeleid uitblijven. Op die manier heeft iedereen een goede kans op een fijn huis.

De gemeente en provincie moeten een grotere rol gaan spelen in de bouw van woningen. Dit kan bijvoorbeeld door grotere gemeenten als Arnhem en Nijmegen actief grondbeleid te laten voeren. Op die manier kunnen zij makkelijker veel nieuwe woningen realiseren. In buitengebieden met veel landbouwgrond moeten gemeenten en provincie meer de mogelijkheid krijgen om landbouwgrond eerder op te kopen, bijvoorbeeld als boeren stoppen met hun bedrijf. Op die manier kunnen we het concept van tien nieuwe steden in de praktijk brengen.

Bestaande ruimtes moeten slimmer inspelen op kansen voor extra woningen. In lege winkel- of kantoorpanden of vlakbij OV-knooppunten en het stationsgebied moeten meer woningen gerealiseerd worden. Dit kan door oude panden om te bouwen naar woningen. Het stationsgebied biedt tal van kansen om extra woningen toe te voegen, iets wat nu al op de planning staat rondom het station in Nijmegen, waar rondom het station een grote hoeveelheid woningen wordt toegevoegd. Deze plannen kunnen verder uitgebreid worden naar andere steden of gebieden met een groot OV-knooppunt.

Lokale economie

Bij vrijheid hoort de ruimte om te ondernemen, te leren en werk te vinden dat bij je past. De regio Arnhem-Nijmegen beschikt over een sterke uitgangspositie met een universiteit, meerdere hogescholen, een high-tech industrie, zorgcluster rondom het Radboudumc en het hart van de Nederlandse energiesector in Arnhem. Bovendien ligt de regio als middenmotor tussen het Ruhrgebied, de Brainport, Food Valley en de Randstad. De JD-AN ziet voor de overheid daarbij vooral een faciliterende rol. Om dit in onze regio te bereiken staat de JD-AN voor de onderstaande punten.

Gemeenten en provincie moeten voldoende ruimte reserveren voor de hoogwaardige maakindustrie, zodat er in verschillende sectoren genoeg ruimte is in onze regio. We willen voorkomen dat de overhand van kennissectoren de maakindustrie overschaduwt.

De regio profileert zich nationaal en internationaal nadrukkelijker als high-tech regio. De JD-AN wil dat de provincie en gemeenten hierin samenwerken. Bedrijven als NXP in Nijmegen moeten meer de mogelijkheid krijgen om zich verder te ontwikkelen om samen met bijvoorbeeld ASML uit Eindhoven te concurreren met buitenlandse technologie.

Het regionale onderwijs sluit structureel aan op de sectoren waar de regio sterk in is. De JD-AN wil dat mbo, hbo en WO samen met het bedrijfsleven meerjarige afspraken maken over technische- en zorgopleidingen, zodat talent dat hier wordt opgeleid ook hier kan blijven.

De JD-AN wil dat gemeenten en provincie samen met de netbeheerder inzetten op energie hubs op bedrijventerreinen, waarbij bedrijven onderling capaciteit delen om netcongestie aan te pakken.

Subsidies voor groene innovatie moeten gericht en toetsbaar worden ingezet. Middelen komen terecht bij ondernemingen en initiatieven die aantoonbaar bijdragen aan verduurzaming, met vooraf vastgestelde criteria en een evaluatie achteraf, zodat publiek geld daadwerkelijk maatschappelijk rendement levert.

De regio moet het cluster rond zorginnovatie verder uitbouwen, zodat deze zich verder kan ontwikkelen en kan excelleren.

Kennishubs en campussen worden versterkt als plek waar overheid, onderwijs en bedrijfsleven elkaar vinden. Bestaande samenwerkingsverbanden worden uitgebreid en waar zij ontbreken opgezet. De gemeenten en provincie zorgen daarbij voor een goede bereikbaarheid per fiets en openbaar vervoer.

Onnodige regeldruk voor ondernemers moet worden verminderd. Regels die hun oorspronkelijke doel niet langer dienen worden geschrapt, en gemeenten

experimenteren met regelluwe zones waarin vernieuwende ondernemers tijdelijk de ruimte krijgen. Dit gaat nooit ten koste van veiligheid, gezondheid of milieu.

Wonen en werken moeten vaker gemengd worden. Monofunctionele bedrijventerreinen die na werktijd leeglopen en woonwijken zonder enige bedrijvigheid doen geen recht aan hoe mensen willen leven. De JD-AN wil dat gemeenten in nieuwe wijken standaard ruimte reserveren voor kleinschalige bedrijvigheid, ateliers en kantoren.

Mobiliteit

Bij vrijheid hoort dat je je vrij moet kunnen verplaatsen via een betaalbaar en schoon vervoer. Oftewel de JD-AN vindt dat mensen zo veel mogelijk moeten gaan en staan waar en wanneer zij willen. Om dit in onze regio te bereiken pleit de JD-AN voor de volgende maatregelen.

Meer directe treinverbindingen zijn van belang om sneller te kunnen reizen. De JD-AN pleit voor een directe verbinding tussen Nijmegen-Eindhoven en de heropening van het treinspoor tussen Nijmegen en Kleef.

Meer elektrificatie van het Gelderse en Overijsselse spoor zorgt voor minder afhankelijkheid van vervuilende dieseltreinen. Bij iedere nieuwe vervoersconcessie moet de overgang worden gemaakt naar een elektrische variant. Dit betekent dat uiterlijk in 2042 alle Gelderse treinverbindingen elektrisch zouden moeten zijn.

Een herstel van het OV in de regio is erg belangrijk. Nachtervoer maakt het ook voor jongeren in de kleinere dorpen mogelijk om uit te gaan in de grote stad. Daarom wil de JD-AN dat gemeenten en provincies verder gaan onderzoeken in hoeverre er behoefte is aan nachtervoer van Nijmegen naar Beuningen, Wijchen, Druten, Grave en Arnhem, Millingen, Groesbeek en Huissen (en andersom). Op die manier worden huidige tekortkomingen in de vervoersconcessie zichtbaar, zodat vervoersbedrijven hier op een slimme en efficiënte manier op kunnen inspelen.

De komst van mobiliteitshub op de campus in Nijmegen is erg van belang. Momenteel zijn er veel capaciteitsproblemen rondom campus Heyendaal, voornamelijk in de spits net voor en na de colleges. De mobiliteitshub moet verder uitgebreid worden, bijvoorbeeld met extra treinen als de maaslijn geëlektrificeerd is. Ook de verkeersveiligheid op de campus moet verbeterd worden. Deze is nu ondermaats, omdat veel verschillende verkeersstromen door elkaar heenlopen. Deze moeten meer van elkaar gescheiden worden.

Het is van belang dat er op zoveel mogelijk plekken binnen een radius van 450 meter een bushalte staat, zoals de gewenste norm nu toeschrijft.

De JD-AN is van mening dat er een universeel tarief voor parkeergarage voor zowel de dag als de nacht ingevoerd moet worden. In de gemeentelijke parkeergarages binnen onze afdeling geldt er in de nacht vaak een lager tarief. Om mensen aan te moedigen om zo veel mogelijk met de fiets, OV of lopend naar de stad toe te gaan, ook als dit een avondje uit is, willen de Jonge Democraten dat er in de avond ook het volledige tarief wordt geheven.

Ruimtelijke ordening

Arnhem-Nijmegen moet de voorloper worden in het voeren van actief grondbeleid. Dit betekent dat er meer ruimte moet komen voor wonen en natuur ten koste van landbouwgrond. Daarbij hebben we sterke voorkeur voor een hybride vorm van wonen en natuur door elkaar heen om o.a. hittestress tegen te gaan en de (mentale) gezondheid van de inwoners te bevorderen. Dit vraagt bij de ruimtelijke ordening om rekening te houden met een zowel natuurgerichte als een sociaal gerichte aanpak. Deze aanpak is voor nieuwe buurten, wijken en kernen, maar staat ook model voor de bestaande kernen en campussen.

De JD-AN is voorstander van een natuurgerichte aanpak. Allereerst moet er in de leefruimte plek zijn voor biodiversiteit en alle dieren van het ecosysteem. Daarbij moet de uitstoot in woon-natuurgebieden worden verminderd: elke plek moet een maximale loopafstand van 15 minuten hebben tot openbaar vervoer en ook moeten woonkernen verbonden worden door verlichte snelfietspaden. Tot slot moet de publieke ruimte voor auto's beperkt worden door parkeerterreinen aan de rand van de wijk/buurt of stimulatie van parkeren op eigen terrein (waar daar ruimte voor is).

De JD-AN wil eveneens een sociaal-gerichte aanpak. De nieuwe woon-natuurgebieden moeten ook sociaal gericht zijn en een gemixte samenstelling hebben, om zo polarisatie tegen te gaan. Daarbij is een binding met de woonplaats van belang en moet er een deel van de woningen voor hen gereserveerd worden om voorrang te krijgen (40%). Daarnaast moet er meer aandacht zijn voor lokale ondernemers in de wijken en dorpen om verblokkering tegen te gaan. Het gebruik van sociale werkplaatsen moet daarbij niet geschuwd worden om ook de zwakste schouders een plek in de omgeving te bieden.

Overige punten

De JD-AN vindt burgerparticipatie, en die van jongeren in het bijzonder erg belangrijk. Daarom is het van belang dat kinderen en jongeren meer worden meegenomen bij het maken van beleid. Daarom zou elke gemeente in onze afdeling een kinderburgemeester en een jongerenraad moeten installeren, om zodoende jongeren actiever bij de gemeentelijke/regionale politiek te betrekken.

Op scholen in de regio moet meer aandacht komen voor streekcultuur, zoals streektaalen en de unieke cultuur van onze verschillende regio's. Scholen dienen eveneens een ontmoetingsplek voor alle kinderen te worden, waar categoriale scholen veranderen in scholen met een breed onderwijsaanbod.

Onze regio ligt naast Duitsland, maar de samenwerking over de grens is niet optimaal. Daarom moeten subregio's, zoals Euregio Rijn-Waal, meer inspraak krijgen in beleid. Op die manier kan er een betere afstemming tussen Nederlandse en Duitse woonplaatsen gerealiseerd worden.

Gemeenten moeten meer handhaven om overlast in steden tegen te gaan, zoals problemen bij de zogenoemde 'drugskliniek' in Nijmegen, hangjongeren bij kinderspeeltuintjes en vuurwerkoverlast.

Dorpen en kleine kernen moeten voldoende faciliteiten hebben om de leefbaarheid op peil te houden, zoals een supermarkt, buurthuis/bibliotheek en een overbrugbare afstand van zorgvoorzieningen zoals het ziekenhuis, de huisarts en de tandarts. Ook moeten gemeenten meer investeren in wijk- en kernkantoren, zodat de grote gemeente dichterbij de burgers komt te staan. Dit zorgt ervoor dat burgers minder ver hoeven te reizen voor gemeentelijke voorzieningen.